

INDIVIDETS FRIHET I FELLESSKAP PÅ JORDA:

MED G.W.F. HEGEL OG HANS JONAS FRA
DØDENS ONTOLOGI HENIMOT EN LEVENDE FRIHET

MESTERBREV VED SIGURD HVERVEN

Hva handler masteroppgaven din om?

Den handler om frihet og natur, og om G.W.F. Hegel og Hans Jonas. Jeg spør: Hvordan bør vi tenke om frihet i lys av krisen i relasjonen mellom menneske og natur? For å svare på spørsmålet leser jeg sentrale verker av Hegel og Jonas. Mest vekt legger jeg på Hegels naturfilosofi og Hans Jonas' *The Phenomenon of Life*.

Tema blir betraktet fra to perspektiver; politisk filosofi og miljøfilosofi. Jeg undersøker Hegels og Jonas' svar på sentrale spørsmål i disse to grenene av filosofien: Hva er frihet? Hva er natur? Og hva er liv?

I dag forsøker vi å realisere vår frihet på en måte som skaper en krise; eksistensen og livskvaliteten til livet på jorda trues. Siden frihet bare finnes i levende vesener, er friheten truet. Vår tids liberalisme, som legger stor vekt på negativ frihet og valgfrihet, møter seg selv i døra. Det den holder høyest, nemlig frihet, er truet av menneskers utfoldelse av frihet. Med Hegel kan man si at vi kjemper om anerkjennelse og frihet med naturen som slagmark.

Gjennom oppgaven tar jeg skritt i retning av et frihetsbegrep som lar seg realisere på jorda, blant alt som lever, et frihetsbegrep som ikke består i å dominere eller kontrollere andre.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven?

Oppgaven er i stor grad et tolkningsarbeid, hvor jeg presenterer lesninger av Hegel og Jonas.

En gjenstridig idé i moderne filosofi, etter Descartes, er at mennesket er ontologisk vesensforskjellig fra annet liv: Vi har frihet i motsetning til andre levende vesener. Jeg leser både Hegel og Jonas slik at frihet finnes i ulike grader i ulike livsformer.

Avslutningsvis skisserer jeg et begrep om «levende frihet» – en frihet som realiseres gjennom å legge visse bånd på seg og ta hensyn til *andre*. Levende frihet er forenelig med avhengighet og visse grenser. Frihetsbegrepet er inspirert av Hegels tanke om at «frihet er å være hos seg selv i en annen», men jeg argumenterer for at «den andre» ikke bare er menneske, men også natur.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Oppgaven gir alternative perspektiver på temaer som angår oss alle. Fagfilosofer vil kanskje interessere seg for den uvanlige kombinasjonen av Hegel og Jonas, deres filosofi har flere likhetstrekk enn man skulle tro.

I all beskjedenhet vil jeg legge til at oppgaven er velskrevet. Jeg har gjort meg flid med hver setning, ført dem ned på papiret for hånd, i Hegel-rommet til filosofibiblioteket i Heidelberg.

Hva er dine planer for fremtiden?

Nå jobber jeg i avisa Klassekampen. Etter hvert ønsker jeg å jobbe videre med filosofien.

AGAINST SAINSBURY AND TYE'S ORIGINALISM:

A CRITICAL INVESTIGATION OF AN ORIGINALIST
THEORY OF CONCEPTS AND THOUGHTS

MESTERBREV VED SARA KASIN VIKESDAL

Hva handler masteroppgaven din om?

De siste årene har flere filosofer presentert teorier hvor tankers grunnleggende bestanddeler, begreper (*concepts*), forstås som *vehicles* – ikke-semantiske entiteter som bærer eller uttrykker en referanse. Et slikt rammeverk finner vi både i François Recanatis teori om *mentale filer* og i Mark Sainsbury og Michael Tyes *originalisme*. Rammeverket skal angivelig kunne løse klassiske problemer innen språk- og bevisstetsfilosofi, som for eksempel Freges problem om informative identitetsutsagn, uten å følge Frege i å postulere et lag av semantikk utover begrepets referanse. Disse filosofene følger heller Jerry Fodor i å forklare fregeanske data ved hjelp av *vehicles* og referanse alene. I min oppgave bidrar jeg til denne nye debatten ved å diskutere hva slags teori om begreper og tanker man må ha for å kunne forklare rollen tanker spiller i kognisjon og rasjonell resonnering.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven?

Jeg argumenterer mot originalisme, forsvart av Sainsbury og Tye i deres *Seven Puzzles of Thought* (2012). Sainsbury og Tyes teori om begreper er analog med klassiske teorier om ord, hvor ord individueres ut ifra sine historiske opphav og ikke deres semantiske egenskaper. Ifølge Sainsbury og Tye gjelder et tilsvarende prinsipp for begreper: begreper individueres ut ifra sine historiske opphav og ikke sitt innhold. Det vil si, to begrepsinstanser er av samme type hvis og bare hvis de har samme opphav. En følge av denne teorien, er at to begrepsinstanser som har ulikt innhold likevel kan være av samme type (og omvendt). Det er i hovedsak denne følgen jeg kritiserer i min oppgave. Dette gjør jeg ved å presentere et tankeeksperiment som involverer en tenker med *to* innhold knyttet til *ett vehicle*. Dette er mulig dersom man godtar originalisme, men det fører til en rekke problemer for en forklaring av rasjonell resonnering, og jeg argumenterer for at teorien i sin helhet dermed bør forkastes. Jeg viser også at teorien ikke kan løse tre av de klassiske problemene om tankeinnhold den angivelig skal kunne løse: Freges identitetsutsagnsproblem, Kripkes Paderewski-problem, og Putnam og Burges tvillingproblemer.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

I oppgaven tar jeg for meg klassiske problemer innenfor språk- og bevisstetsfilosofi, og jeg diskuterer en ny måte å løse disse problemene på. Selv om jeg argumenterer for at originalisme feiler som en generell teori om tankers natur, er det aspekter ved teorien jeg mener bør tas vare på innenfor et annet rammeverk. Min oppgave vil derfor være av interesse for de som ønsker et nytt løsningsforslag på de klassiske problemene. Fordi originalisme er en ny teori, finnes det per dags dato få artikler om og drøftinger av teorien. Min oppgave kan derfor være til hjelp dersom man ønsker å få en innsikt i originalisme og en generell introduksjon til debatten om tanker og begreper.

Hva er dine planer for fremtiden?

Jeg ønsker å jobbe videre med filosofi, og kommer til å bruke tiden fremover til å arbeide med søknader til doktorgradstipendiatstillinger.